
Публикуван на: 05-03-2008

Източник: [Портал Европа](#)

Между 10 и 13 юни 2004 г. над 340 милиона европейски граждани от 25 страни-членки на ЕС бяха призовани пред урните да изберат свои представители в Европейския парламент. За 10 от тези 25 държави това беше първи евровот. Това събитие остана в историята като най-мощните транснационални директни избори в историята. Тези избори ще се запомнят и с още два факта - изключително високият брой листи и кандидати, както и рекордно ниската избирателна активност.

В книгата си "Европейските избори след Източното разширяване" авторът Томас Шнайдер от Манхаймския Център за европейски социални изследвания (MZES) прави извода, че медийното отразяване на изборите за ЕП е имало тенденция да бъде с национална насоченост, т.е. че местните проблеми все още предопределят партийния избор. Според изследването, осъществено благодарение на Шеста рамкова програма на ЕС, мотивацията да се гласува за радикални крайнодесни партии също така е била предизвикана от "прагматични съображения", свързани с вътрешната политика в отделните страни-членки на ЕС. Според авторите на книгата разширяването на ЕС е довело до спад в степента на доверие между хората. Проучването говори не за единен "европейски електорат", а за различни електорати, главно сравнявайки резултатите от изборите в 15-е "стари" с тези в 10-е "нови" страни-членки.

Какво показва статистиката? Средната активност в ЕС на евро-изборите през 2004 г. е 45.6%.

Белгия и Люксембург отчитат електорална активност около 90%. Висока също така е била активността в Малта - 82.37, в Италия - 73.1% и др. Висока е активността и в Кипър - над 71%, но там гласуването е задължително. Същевременно най-малко избиратели са гласували в Словакия - 16%, Полша - 20%, Естония - 26 на сто...

Общо за ЕС, в сравнение с 1979 г. (когато активността е била 63 на сто) се наблюдава плавно намаляване на броя на гласуващите за представители в Европейския парламент. През 1999 г. електоралната активност е била 29.8%, през 1994 - 56.8%, през 1989 - 58.5%, а през 1984 - 61 на сто.

Що се отнася до новоприетите държави, то общата избирателна активност на евровота през 2004 г. в 10-е беше средно 26.9%.

Ето синтезирано някои особености в организацията на европейските избори в други страни-членки, свързани с принципа на отседналостта, който предизвика оживени дебати в България около приемането на закона за евровота: ако един европейски гражданин иска да избере евродепутат от холандската национална листа, той трябва да задължително живее в Холандия. Иначе всички холандски граждани - включително живеещите в чужбина, имат право да изберат свой сънародник за евродепутат. Подобно е положението във Финландия. Ако на нейна територия друг европейски гражданин иска да гласува с финландската листа, трябва да докаже, че е живял в страната поне 51 дни преди датата на изборите. Ако пък ирландски гражданин живее извън територията на страната, той няма право да гласува нито на европейски, нито на местни, нито на парламентарни избори.

Обратен е случаят в Дания - дори живеещите извън територията на родината си датчани имат право да избират евродепутати от датската листа. Те обаче нямат право да участват в национални избори. Полските граждани, живеещи в чужбина, имат право да избират полски евродепутати, но само за

ПРЕДИШНИТЕ ИЗБОРИ ЗА ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

листата във Варшава - това значи, че ако сте от Краков и следвате във Великобритания, можете да гласувате в полското посолство в Лондон - но само за депутатите, които са в листата на столицата. Вижте [ТУК](#) проучването на Портал ЕВРОПА за начина, по който 10-е страни-членки на ЕС, присъединили се през 2004 г., избираха своите евродепутати. Освен ние, и северните ни съседи трябва тази година да избират свои представители в ЕП за първи път. Румънските власти обаче отмениха първоначално насрочените за 13 май първи евроизбори. Вероятно вотът ще се състои наесен.